

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum dæmones habeant corpora naturaliter sibi vnita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum demones habeant corpora sibi naturaliter unita.

VAESTIO est de demonibus & primo quaeritur, utrum demones habeant corpora naturaliter sibi unita. & ut sic. Dicit. n. August. 11. super Gen. ad literam. In spiritu rationalis creaturae boni est hoc ipsum, quod uiuificat corpus siue aereum, sicut ipsius diaboli uel demonum spiritus: siue terrenum, sicut hominis anima: sed corpus quod uiuificatur, est naturaliter unitum spiritui uiuificanti, quia uita est quoddam naturale, ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 2. Præter. Experientia fit ex multis memorijs quæ fit ex sensu præteriti, ut dicitur in principio Meta. & sic ubique; est experientia est sensus. Sensus autem non est sine corpore naturaliter unito, eo quod sensus est actus organi corporalis. In demonibus autem est experientia dicit. n. Aug. in 2. super Gen. ad literam, quod quædam uera cognoscunt, partim quia ingenijs subtilioribus uigent, partim experientia callidioribus, partim quia a sanctis angelis discunt. Ergo demones habent corpora sibi naturaliter unita.

¶ 3. Præter. Dionys. dicit 4. c. de diu. nomi. quod malum in demonibus est furor irrationabilis, demens concupiscentia, & phantasia proterua: sed hæc tria pertinent ad partem animæ sensitiuam, in qua est phantasia irascibilis & concupiscentialis, pars autem sensitiua non est sine corpore, ergo demones habent corpora naturaliter unita.

¶ 5. Præter. Quanto aliquid quod est inferioris ordinis, est superius, tanto maiore coniunctione habet cum superiori ordine. Vnde in lib. de causis dicitur, quod ex intelligentijs est quæ est intelligentia tantum, scilicet inferior, & ex eis est quæ est intelligentia diuina, scilicet superior, & ex animabus est quæ est anima tantum, sicut brutorum, & ex eis est anima intellectualis, sicut hominum, & ex corporibus, quod est corpus tantum, & ex eis quod est corpus animatum, unde Dionys. dicit 7. c. de diu. nomi. quod diuina sapientia fines primorum coniungit principijs secundorum: sed aer est nobilior corpus quæ terra. Cum ergo sint quædam corpora terrena animata, multo magis erunt corpora quædam aerea animata, & huiusmodi demones dicimus.

¶ 5. Præter. Illud per quod aliquid alicui conuenit, magis est illius rei susceptiuum, sicut si corpus opacum illuminatur mediante diaphano, diaphanum est magis illuminabile, sed corpus terreste hominis uel alterius animalis uiuificatur per spiritus vitales, qui sunt corpora aerea, ergo corpus aereum est magis animabile, quam corpus terreste, & sic idem quod prius.

¶ 6. Præter. Mediū sapientiam naturam extremorum, sed corpus supremum, scilicet celeste participat uitam, cum sit animatum secundum Philo. Similiter est in corpore inferiori, scilicet terra, aqua, & in inferiori aeris parte sunt quædam corpora animata habentia uitam, ergo etiam in aere medio sunt quædam corpora animata uiuentia: huiusmodi autem non sunt nisi demones, quia usque illuc aures ascendere non possunt, ergo demones sunt animalia habentia corpora naturaliter sibi unita.

¶ 7. Præter. Id quod inest alicui creaturae in cõparatione ad Deum, naturaliter inest ei, quia relatio creaturae ad Deum in creatura fundatur. Sed Grego. dicit in 2. Moralium, quod angelorum spiritus cõparatione quædam nostrorum corporum spiritus sunt: sed cõparatione summij incircumscripti spiritus, corpus, &

F Damasc. dicit in 2. lib. quod angelus incorporeus & immaterialis dicitur quantum ad nos. Omne enim comparatum ad Deum, & grossum, & materiale inuenitur, solum essentialiter immaterialis & incorporeus Deus est. ergo demones naturaliter habent corpora sibi unita, cum sint eiusdem naturæ cum angelis.

¶ 8. Præter. Illud quod ponitur in definitione alicuius, est naturale ei, quia definitio significat naturam rei: sed corpus ponitur in definitione demonis. Dicit. n. Calcidius in commento super Tymæum. Dæmon est animal rationale immortale, passibile animo, & theteum corpore. & Apuleius dicit in lib. de Deo Socratis, quod demones sunt genere animalia, animo passiuia, mente rationalia, corpore aerea, tempore æterna, ut Aug. introducit in 8. de ciui. Dei, ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 9. Præter. Omne illud quod ratione sui corporis suscipit actionem penalem ignis materialis, habet corpus sibi naturaliter unitum: sed demones sunt huiusmodi. Dicit enim Aug. 21. de ciui. Dei, quod ignis erit supplicio hominum attributus & demonum: quia sunt praua quædam etiam in demonibus corpora, ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 10. Præter. Illud quod inest alicui a principio suæ creationis & semper, naturaliter inest ei: sed corpus inest demoni a principio suæ creationis, & semper. Dicit enim Aug. 9. de ciui. Dei, hoc ipsum quod mortales sunt homines corpore, ad misericordiam Dei patris pertinere arbitratus est Plotinus, ne semper huius uitæ miseria tenerentur, hac misericordia indigna iudicata est iniquitas demonum, qui in animo passiuo, miseria non mortales sicut homines, sed æternum corpus acceperint, ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 11. Præter. Aug. dicit 11. de ciui. Dei, ut intelligeremus animarum merita non qualitatibus corporum esse pœnanda, aereum corpus possidet pessimus demon, homo autem, & nunc licet malus longe minoris mitiorisque malitiæ, & ante peccatum luteum corpus accepit, sed homo habet corpus luteum naturaliter sibi unitum, ergo & demon corpus aereum.

¶ 12. Præter. Quæto aliqua substantia est perfectior, tanto magis habet id, quod de necessitate exigat ad eius operationem: sed anima humana quæ est inferioris naturæ quam demon, habet organa corporalia naturaliter sibi unita, quæ exiguntur ad eius operationes. Ergo cum demones indigeant corporibus ad aliquas operationes (alioquin corpora non assumerent) uidentur quod habeant corpora naturaliter sibi unita.

¶ 13. Præter. Plura bona sunt pauciori bus meliora: sed corpus & spiritus sunt plura bona, quam spiritus tantum. Cum ergo homo, qui est inferioris naturæ sit compositus ex corpore & spiritu, multo magis demon qui est superioris naturæ.

¶ 14. Præter. nulla alia potest inueniri a corporeis organis separata, nisi intellectus & uoluntas: sed demones quædam operantur in inferiora corpora, sicut patet Iob 1. & 2. quæ non operantur sola uoluntate, quod hoc est proprium Dei, ut corporalis materia ei ad uerum obediatur, sicut dicit Aug. in 3. de Trin. & per consequens est neque solo intellectu, qui non operatur in exteriora, nisi per uoluntatem, & sic demones habent alias potentias operatiuas, præter intellectum & uoluntatem, ergo habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 15. Præter. Nihil potest agere in aliquid distans, nisi uirtus eius per medium deferatur in illud: uirtus autem spiritus puri non potest deferri per mediū corporale, quia

21. 2. ortho. fidei c. 3. n. 6. loge a prim.

Id refert August. 8. de ci. Dei c. 16.

Aug. lib. 8. de ciui. Dei c. 16. tom. 5.

Lib. 22. c. 10. tom. 5.

Lib. 9. c. 10: i principio tom. 5.

Lib. 11. c. 23. a med. tom. 5.

Lib. 11. c. 23. a med. tom. 5.

Lib. 3. cap. 8. tom. 1.

quia corpus non est capax spiritalis virtutis. Cū ergo demon agat in aliquid distans, vñ q̄ non sit spūs purus; sed sit aliquid compositū ex corpore & spū.

¶ 16. Præter. Virtus imaginatiua non est absque organo corporali: sed in angelis & demonibus est virtus imaginatiua. Dicit. n. Aug. 11. super Gene. ad lit. q̄ in suo spiritu corporalium rerum similitudines futurorum cognitione præformant. ergo angeli & demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 17. Præter. Aug. dicit in eodē lib. q̄ assumēte atq; rapiente aliquo spiritu, tollitur anima ad videndas similitudines corporum. Non autem posslet anima similitudines corporum videre in substantia omnino spiritali. ergo spiritus angeli, vel demonis rapientis animā, habet aliqua corporea organa, in quibus huiusmodi species conseruantur.

¶ 18. Præter. Materia est causa multitudinis secundum numerum: sed angeli & etiam demones sunt plures numero. ponitur. n. in eis discretio personalis. ergo in eis est materia ex qua causatur pluralitas secundum numerū: sed hæc est materia sub dimensionibus contenta quibus separatis substantia est indiuisibilis, vñ dicitur, in 1. Physic. & sic non poterit p̄ materia diuisionem causari pluralitas numeralis. ergo in Angelis, & demonibus sunt dimensiones corporales: & ita habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 19. Præter. Vbiūque inuenitur proprietas corporis, inuenitur & corpus: sed egredi & moueri est proprie corporum, quod tamen demonibus euenit. De enim Job. 1. q̄ egressus est Sathan a facie Dñi: ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

SED CONTRA. Nihil cōpositū ex anima & corpore dicitur spiritus, vñ dicitur Isai. 31. Aegyptus homo & non Deus & equi eorum caro, & non spiritus: sed demones dicuntur spiritus, ut patet Mat. 16. Cū immundus spiritus exierit ab homine &c. ergo demones non habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 2. Præter. Demones & angeli sunt eiusdem naturæ. Dicit. n. Dion. 4. cap. de diu. nomi. q̄ demones non semper nec naturaliter sunt mali, sed p̄ obiectū angelicorum bonorum: angeli autem sunt incorporei, sicut ipse in eodem cap. dicit. ergo etiam demones non habent corpora, sibi naturaliter unita.

¶ 3. Præter. Damasc. dicit in 2. lib. quod angeli non circum terminantur vel continētur cum a parietibus & ianuis & claustris & signaculis indeterminabiles sint. Si autem haberent corpora naturaliter sibi unita possent concludi ianuis & claustris, eo quod plura corpora non possunt esse simul in eodem loco, vel si hoc per diuisionem eorum fieret, sequeretur demonum mors. Non ergo demones habent corpora naturaliter sibi unita.

¶ 4. Præter. Mat. 5. dicitur q̄ Domino interroganti a demonibus, q̄ tibi nomē est, respondit, legio; multum enim sumus. Continet autem legio sicut Hier. dicit super Mat. 16. sex milia sexcentos sexaginta sex. Non autem esset possibile tot demones in vnō hominis corpore esse, si essent corporei. Non ergo demones habent corpora sibi naturaliter unita.

RESPON. Dicēdū, q̄ siue demones habeant corpora sibi naturaliter unita; siue nō habeant, hoc nō multum refert ad fidei christianæ doctrinam. Dicit enim Aug. 21. de ciu. Dei. sunt quædam etiam sua demonibus corpora; sicut doctis hominibus visū est ex isto aere crasso atq; humido; cuius impulsus flante uento sentitur: si tñ quisquam nulla habere demones corpora assereret, non est laborandū de

hac re aut operosa inquisitione, aut cōtroversa sputatione certandū. Vt tamen huius questionis ritas innotescat, considerandum est, quid de corporeo & incorporeo, & quid de demonibus sensisse inueniantur. Aliqui enim, qui primis rebus scrutari cōeperūt, nihil nisi corpore esse stitauerunt, sicut de primis naturalibus, dicitur. Ex quorū opinione deriuatus est error Manichæorum; qui etiam Deum lucem quandam corpore esse posuerunt. Quod contingit ex hoc quod generationem per intellectum transcendere non debant probatur autem aliquid esse incorporeum, nisi esse ex ipsa operatione intellectus, quæ non esse operatio corporis alicuius, ut probatur in Anima. hac ergo opinione exclusa posuerunt esse quidem aliquid incorporeum: sed nullum inuimodum esse, quod non sit corpori unum, etiam Deum ponebant esse animam mundi. Varone August. narrat in 7. de ciu. Dei. sed opinione Anaxagoras quidem ex clauis per ueralem virtutem mouendi omnia, ponens intellectū, qui omnia mouet, oportere omnibus committum. Arist. autem per motus per se uerale nō pot. procedere, nisi ab infinita uirtute primatoris. Infinita aut virtus nō potest esse in aliquo gniudino, vñ dicitur in 8. Physic. concludit quod motus motor caret oī magnitudine corporalis, aut per uiam abstractionis, ponens bonū & malū (quæ sine rōne corporis intelligi possunt) sicut in primo principio sine corpore. & ideo supponit q̄ primū principiu qd est Deus, neque sit corpore neque corpori unitus, posuerunt aliqui hoc Deū propriū esse: ceteras uero spūales substantias corporis, unitas esse. Vnde Origen. dicit in 3. de chon, q̄ solius Dei proprium est ut sine rōne substantia, & absq; ulla corpore ab intellectu rōne intelligatur existere. sed hæc etiā opinio rōne excluditur. Semper enim ubi inuenitur quid alicui conuenit, non secundum propriam rationē, sed secundum aliquid aliud, sine illa inuenitur: sicut ignis inuenitur sine permittione elementorū, quæ non pertinet ad propriam rationem. Non autem inuenitur accidens sine substantia, quia hoc pertinet ad propriam rationem substantiæ. Manifestū est aut, quod intellectus non corpori inquantū est intellectus: sed secundum vires, vñ dicitur manifestum est q̄ inueniuntur intellectus a corpore separati: Deus autem intellectus est. His ergo uitis de corporeo & incorporeo, circa demones considerandum est, q̄ dicitur Aristotelis scētatores nō posuerūt demones: sed ea quæ attribuntur demonibus, dicitur uenire ex uirtute celestiu corporū & aliarum rerum. unde August. dicit 10. de ciu. Dei. phyrion uisum fuisse, q̄ herbis & lapidibus & arboribus & fontibus certis quibusdam ac uocibus & rationibus atque figmētis, quibusdam etiam uatis in cali conuersione motibus siderum & carj in terra ab hominib. potestates siderum & varijs effectib. exequendis, sed hoc apparet esse falsum, per hoc q̄ inueniuntur aliquæ res demones, quæ nullo modo possunt esse naturali causa. procedere, puta, q̄ aliquis demones loquitur linguam ignotam: & magis inueniuntur opera demonū tam in arreperis nigromanticis artib. quæ nullo modo possunt ex aliquo intellectu, pcedere. & ideo cōtroversa

Lib. 12. c. 22. non. procul a line 10. 2.

Lib. 12. c. 23. tom. 3.

Lib. 1. c. 15. tom. 3.

Ca. 4. p. 4. cit. ca. medium.

Lib. 2. cap. 3. parum ante medium.

Mat. 26. super illud legiones. 12. tom. 9.

Lib. 2. c. 10. parū a prim. tom. 5.

uerſi ſpiritus nobilia, vel minus nobilia corpora acceperunt, & ſecundum hoc oporteret, quod daemones quorum malitia eſt maior, haberent groſſiora corpora quam homines.

AD XII. dicendum, q̄ aia habet naturaliter ſibi vnita corporea organa, q̄ exiguntur ad naturales eius operationes. Apparere aut̄ hominibus nō eſt naturalis operatio daemōnis, neq; aliqua alia ad quā requiratur corporeum organū. vnde non oportet q̄ daemones habeāt corpora naturaliter ſibi vnita.

AD XIII. dicēdū, q̄ plura bona ſunt paucioribus meliora, dum tamen ſint ſingula vnus ordinis. Illud tñ qđ in vno habet perfectionē ſuā bonitatis ſicut Deus, multo melius eſt q̄ illud qđ habet ſuā bonitatē diſpartitam ſm diuerſas partes. & ſm hoc angelus qui eſt totaliter ſpiritus ſm ſuam naturam, eſt melior homine composito ex corpore & ſpiritu.

AD XIII. dicēdū, q̄ in angelo aut daemone ſi incorporei ponātur, nō eſt alia potētia neq; operatio niſi intellectus & voluntas. vnde Dion. dicit 4. ca. de diui. nomi. q̄ intellectuales ſunt omnes eorū ſubſtātia, virtutes, & operationes. Oportet enim q̄ virtus & operatio cuiuslibet rei cōſequatur naturam ipſius. Angelus aut̄ non eſt intellectus ſecundū ſuā partem ſicut anima: ſed ſecundum ſuam totā naturam intellectualis eſt. vnde nulla virtus ſeu potentia in angelo pōt eſſe, niſi pertinens ad apprehenſionē vel appetitum intellectualem. Non autem eſt incōueniens, q̄ angeli aliqua corpora ſolo imperio voluntatis moueant motu duntaxat locali. videmus enim q̄ anima humana ſolo intellectu & voluntate mouet corpus ſibi vnitum. quanto autē aliqua ſubſtātia intellectualis eſt altior, tāto habet virtutem motiuam magis vniuerſalem. vnde ſubſtātia intellectualis ſeparata a corpore, pōt mouere imperio voluntatis aliquod corpus nō ſibi vnitum: & tāto magis quāto ſubſtātia intellectualis fuerit altior, intantum quōd ministerio quorundam angelorum etiā corpora celeftia dicūtur moueri. Eſt autem ſolius Dei proprium, quod materia corporalis obediat ei ad nutum, quantum ad formarum ſuſceptionem.

AD XV. dicendum, q̄ angelus non agit immediate in aliquod corpus a ſe diſtās: quia vt Dam. dicit, angelus vbi eſt, ibi operatur: ſed tñ utendo quibusdam corporibus, quā ſolo imperio voluntatis localiter mouet, quorum virtus in medio diffunditur, operatur circa aliqua diſtātia: ſicut ex uirtute corporaliū rerum virtus ad aliquos corporales effectus, ſicut Auguſt. dicit in 3. de Trinit.

AD XVI. dicēdū, q̄ Aug. illud nō dicit aſſerendo ſed dubitando, quod patet ex ipſo modo loquēdi. Dicit n. 12. ſuper Gene. ad literam, Quo nā mō hae viſa in ſpiritu hominis veniant, vtrum ibi primitus informetur, an formata ingerant̄ & in quadā conjunctione cernant̄, vt hominibus angeli oſtendant ſuas cognitiones rerum corporaliū propter ſimilitudines, qñ in ſuo ſpiritu cognitionē futurorum praeformant, & ſeire diſcillimum eſt, eſt iam ſciamus, diſſerere atque explicare operoſiſſimū. Eſt autē prima pars verior. ſ. q̄ angeli in imaginatione hominis formant ſimilitudines rerum quas demonſtrant. Non autem videtur rationabile, q̄ ipſi eas in ſpiritu ſuo forment, & formata in eis ſpiritus hominis uideat. Vnde etiam patet reſponſio ad XVI.

AD XVII. dicēdū, q̄ materia diſtentionib. ſubiecta, eſt principiū diſtinctionis numeralis in his in quibus inueniuntur multa indiuidua vnus ſp̄i. huius

modi. n. non differunt ſm formam: ſed in angulis diſtinctio ſpecierum & indiuiduorum, quibus eis non inueniuntur plura indiuidua vnus ſp̄i: vt alibi oſtenſum eſt.

AD NONVM dicendum, q̄ angeli nō ſunt in corpore. vnde nec ea q̄ ad motū localem pertinent, vniuerſe dicuntur de angelis & de corpore.

AD PRIMVM ergo corū, quā in contrarium dicuntur, poſſet reſponderi, ſi q̄ ſuſtineret q̄ dicitur ſuis corporibus ſicut nos: ſed magis habentur ſuum ſibi ſubiectū, vt Aug. dicit ſuper Gene. literā. vnde magis pōt daemones dici ſpiritus quā ſuis habeant corpora naturaliter ſibi vnita: ſeruit quia etiam ipſe aer ſpiritus nominatur.

AD SECVNDVM pōt dici, q̄ Dion. omnino ſuperiores angelos eſſe incorporeos, ſicut & Philoſophi poſuerunt, pōt autē eſſe q̄ non exiſtunt daemones eſſe ex illis ſuperioribus angelis: ſed ex inferioribus, qui habent corpora naturaliter ſibi vnita. Aug. dicit in 3. ſuper Gene. ad literam, q̄ non noſtrum celeftes eos putant, vel ſuperceleftes angelos fuiſſe, vt Dam. dicit, q̄ princeps eorū pōt terreſtri ordini.

AD TERTIVM dicēdū, q̄ ſicut aer eſt ſi eorū nō pōt ſimul cum alio corpore eſſe in eodē loco: nec tñ continet̄ clauſtris, aut ianuis, quia per ſe ſi ſimas vias exire pōt: ita et̄ de corporibus dicendum pōt, praeterim quia non eſt neceſſarium re, q̄ habeant magnum corpus naturaliter ſi ſi. vnde etiam patet reſponſio ad quartum.

ARTICVLVS II.

Vtrum daemones ſint natura mali, q̄ voluntas.

SECVNDO quaeritur, vtrum daemones ſint natura mali, an voluntate. & videtur q̄ non voluntate ſed natura. In daemone enim, cum ſit ſubſtātia intellectualis a corpore ſeparata, nō eſt naturaliter intellectualis, qui dicitur uoluntas: ſed appetitio intellectualis non eſt niſi ſimpliciter boni, niſi in ſe. Meta. Nullus autē appetitō id, quod diſtāt a ſe: ſed appetitō boni, niſi ſimpliciter boni, niſi in ſe. Meta. Nullus autē appetitō id, quod diſtāt a ſe: ſed appetitō boni, niſi ſimpliciter boni, niſi in ſe.

I. ¶ 2. Præter. Nihil innaturaliū immutabiliter eſt: queque n. res ſibi reſiſta redit ad ſuam naturam: malitia daemōnibus immutabiliter in eſt. ergo eis a natura. Sed dicēdū, q̄ huiusmodi immutabilitatis cauſa eſt uoluntas daemōnis.

¶ 3. Sed contra, effectus immutabilis nō pōt eſſe ab eius voluntate. ſed uoluntas daemōnis eſt mutabilis non potuiſſet de bono fieri malus propter naturam. Non ergo immutabilis malitia daemōnis eſt ab eius voluntate. ergo eſt a natura.

¶ 4. Præter. Nulla potētia pōt reſedere niſi in ſi ſi. ſicut uisus non potēſt uidere niſi uisibile obiectum uolūtatis eſt bonum apprehenſibile: non potēſt uoluntas tendere in aliquid, niſi apprehenſibile ſub ratione boni. Aut ergo eſt appetitio boni, & ſic uoluntas nō eſt effectus mala apprehenſio: aut non erit uere bonum. & ſic appetitio erit falſa. ergo cuiuſcunque apprehenſio nō eſt falſa, nec uoluntas eius pōt eſſe mala apprehenſio daemōnis eſt ſolum per intellectum: non cadit falſitas. dicit n. Aug. in li. 8. q. Quia intelligit uerum, nihil intelligit. & Philoſophus dicit q̄ intellectus ſemper eſt reſectus. vnde & cetera. ¶ 5. Principia, quorum eſt intellectus, non eſt errare. ergo neq; uoluntas daemōnis pōt errare.

Lib. 1. c. 17. & lib. 3. c. 3.
D. 114.
Lib. 3. cap. 8. tom. 3.
Lib. 12. c. 22. non procul a fine 10. 3.